

บทที่ 4

สำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษรมากกว่า 4 ตัวซึ่งมีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย

ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมสำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษรมากกว่า 4 ตัวจำนวน 414 สำนวน เมื่อศึกษาแล้วพบว่าสำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษรมากกว่า 4 ตัวมีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทยอยู่ 58 สำนวน สำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษรมากกว่า 4 ตัวทั้ง 58 สำนวนนี้ สามารถแบ่งเป็น 4 กลุ่มได้ดังนี้

- 4.1 สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน สิ่งที่น่าสนใจเปรียบเทียบมีส่วนคล้ายกัน
- 4.2 สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน แต่สิ่งที่น่าสนใจเปรียบเทียบต่างกัน
- 4.3 สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน แต่ในสำนวนไทยไม่มีการเปรียบเทียบ
- 4.4 สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน และไม่มีการเปรียบเทียบในทั้งสองภาษา

ในบทนี้ผู้วิจัยจะศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษรมากกว่า 4 ตัวกับสำนวนไทยโดยวิธีการดังนี้

1. ยกสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกันมาเปรียบเทียบเป็นคู่ ถ้ามีสำนวนอื่นที่มีความหมายคล้ายคลึงกันก็จะอ้างอิงถึงด้วย
2. อธิบายความหมายของสำนวนที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันของสำนวนจีนและสำนวนไทย โดยอธิบายสำนวนจีนที่ประกอบด้วยตัวอักษรมากกว่า 4 ตัวแบบคำต่อคำหลังจากนั้นจะแปลรวมความ
3. ยกตัวอย่างประกอบ โดยที่ประโยคแรกเป็นตัวอย่างการใช้สำนวนจีน ประโยคหลังเป็นตัวอย่างการใช้สำนวนไทย

4.1 คำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน สิ่งที่นำมาเปรียบเทียบมีส่วนคล้ายกัน

東風吹馬耳	เอาหูไปนาเอาตาไปไร่ ¹
dōng fēng chuī mǎ ěr	หมายถึง ไม่สนใจ ทำเป็นเฉยเมย
ตะวันออก ลม พัด ม้า หู	ไม่เอาใจใส่ แสร้งทำเป็นไม่รู้
ลมตะวันออกพัดหูม้า	
หมายถึง ทำเป็นเฉยเมยไม่ได้ยิน ไม่สะอึกสะเทือน	
ตัวอย่างประโยค ²	

老王在下班後仍然琢磨廠裏的工作，妻子嘮嘮叨叨地說了半天，卻像東風吹馬耳一樣，一句也沒有聽進去。

Lǎo Wáng zài xiàbān hòu réng rán zuó mó chǎng lǐ de gōng zuò, qī zī láo láo - dāo dāo de shuō le bàn tiān, què xiàng dōng fēng chuī mǎ ěr yī yàng, yì jù yě méi yǒu tīng jìn qu.

เมื่อเหล่าหวางเลิกงานแล้วก็ยังคงครุ่นคิดกับงานในโรงงาน ภรรยาพูดอะไรต่อมิอะไรไม่หยุดปากอยู่ตั้งนาน เขากลับเหมือนลมตะวันออกพัดหูม้า ไม่ได้ยินแม้แต่คำเดียว

เมื่อวิชัยเลิกงานแล้วก็ยังคงครุ่นคิดกับงานในโรงงาน ภรรยาพูดอะไรต่อมิอะไรไม่หยุดปากอยู่ตั้งนาน เขากลับเหมือนเอาหูไปนาเอาตาไปไร่ ไม่ได้ยินแม้แต่คำเดียว

口惠而實不至	ปากปราศรัยน้ำใจเชือดคอ
kǒu huì ér shí bù zhì	หมายถึง พูดดีด้วย แสดงท่าทาง
ปากให้ประโยชน์ แต่แท้ที่จริง ไม่ถึง	เป็นมิตร แต่ในใจคิดร้าย คิดทำลาย
ปากให้ประโยชน์แต่แท้ที่จริงไม่ถึง	อยู่ตลอดเวลา
หมายถึง ปากพูดแต่สิ่งที่ดีกับเรา แต่ความจริงกลับคิดร้าย (วีร์ เพ็ชรอุไร, 2543: 187)	
ตัวอย่างประโยค	

¹ คำอธิบายความหมายของสำนวนไทยในวิทยานิพนธ์นี้จะอ้างอิงจากหนังสือ อธิบายสำนวนสุภาษิตและคำพังเพยไทย ของ บุญศิริ สุวรรณเพ็ชร (2541) หากสำนวนใดอ้างอิงมาจากแหล่งอื่น ก็จะระบุไว้ท้ายคำอธิบายของสำนวนนั้นๆ

² ตัวอย่างประโยคภาษาจีนที่แสดงการใช้สำนวนจีนในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ นำมาจากหนังสือ พจนานุกรมสำนวนจีนเล่มใหญ่ (中華成語大辭典 Zhōnghuá Chéngyǔ Dàcídiǎn) ของ Xiàng Guāngzhōng, Lǐ Xíngjiàn และ Liú Sōngyǔn 向光忠, 李行健, 劉松筠 (1997) หากตัวอย่างประโยคใดนำมาจากแหล่งอื่น ก็จะระบุไว้ท้ายตัวอย่างประโยคนั้น

他曾答應過我許多好處，卻總是口惠而實不至。

Tā céng dāyingguo wǒ xǔduō hǎochu, què zǒngshì kǒu huì ér shí bù zhì.

เขาเคยยอมรับส่วนดีของฉันหลายอย่าง แต่กลับเป็นว่าปากให้ประโยชน์แต่แท้ที่จริงไม่ถึงเสมอ

เขาเคยยอมรับส่วนดีของฉันหลายอย่าง แต่กลับเป็นว่าปากปราศรัยน้ำใจเชือดคอเสมอ

三寸不爛之舌

sān cùn bù làn zhī shé

สาม นิ้ว ไม่ เปื่อย ที่ ลิ้น

ลิ้นสามนิ้วที่ไม่เน่าเปื่อย

หมายถึง มีคารมในการโต้แย้ง

ลิ้นทอง

หมายถึงพูดดี พูดเก่ง พูดแล้วใครๆ

ก็เชื่อ เปรียบเหมือนนอมตะกรุดสาธิตา

ซึ่งทำด้วยทองแผ่นเล็กๆ ไว้ในปาก

เรียกว่า “สาธิตาลิ้นทอง” ทำให้พูดเก่ง

และ “สาธิตา” แปลว่านกงูทอง

ซึ่งเป็นนกกที่พูดเก่ง

(กาญจนาคพันธุ์, 2538: 392)

ตัวอย่างประโยค

憑你三寸不爛之舌，他一定放棄反對我們的主張。(Fēng Rui, 2001: 50)

Píng nǐ sān cùn bù làn zhī shé, tā yīdìng fàngqì fǎnduì wǒmen de zhǔzhāng.

อาศัยลิ้นสามนิ้วที่ไม่เน่าเปื่อยของเธอ เขาต้องยกเลิกความคิดที่จะคัดค้านพวกเราแน่ๆ

อาศัยลิ้นทองของเธอ เขาต้องยกเลิกความคิดที่จะคัดค้านพวกเราแน่ๆ

勝不驕, 敗不餒

shèng bù jiāo, bài bù nǎi

ชนะ ไม่ หยิ่ง แพ้ ไม่ ท้อถอย

ชนะไม่หยิ่ง แพ้ไม่ท้อถอย

หมายถึง เมื่อชนะไม่หยิ่งยโส เมื่อแพ้ไม่ย่อท้อ

รู้แพ้รู้ชนะ

หมายถึง การแข่งขันย่อมมีแพ้มีชนะ

ผู้ที่ชนะไม่ควรไปถากถางผู้ที่แพ้

ผู้ที่แพ้ก็ควรจะยอมรับความพ่ายแพ้

แต่ไม่ควรละความพยายาม

ตัวอย่างประโยค

我們的運動員具有勝不驕, 敗不餒的精神、堅決、頑強、勇敢，他們一定能在國際比賽中為我國爭得榮譽。

Wǒmen de yùndòngyuán jùyǒu shèng bù jiāo, bài bù nǎi de jīngshen、jiānjué、wánqiáng、yǒnggǎn, tāmen yīdìng néng zài guóji bǐsài zhōng wèi wǒguó zhēng de róngyù.

นักกีฬาของพวกเราเต็มไปด้วยจิตวิญญาณที่ชนะไม่หยิ่ง แพ้ไม่ท้อถอย แน่วแน่ เข้มแข็งและ

กล้าหาญ ในการแข่งขันระดับนานาชาติพวกเขาจะต้องนำชื่อเสียงมาให้ประเทศของเราได้แน่นอน

นักกีฬาของพวกเราเต็มไปด้วยจิตวิญญาณที่รู้แพ้รู้ชนะ แน่วแน่ เข้มแข็งและกล้าหาญ ในการแข่งขันระดับนานาชาติพวกเขาจะต้องนำชื่อเสียงมาให้ประเทศของเราได้แน่นอน

不看僧面看佛面

bù kàn sēngmiàn kàn fómiàn

ไม่เห็น หน้าพระสงฆ์ เห็น หน้าพระพุทธรูป

ไม่เห็น หน้าพระสงฆ์ก็เห็น แก่หน้าพระพุทธรูป

หมายถึง เห็นแก่หน้าบุคคลที่สาม จึงให้ความ

ช่วยเหลือและให้อภัย

ไม่เห็นแก่ซี ก็เห็นแก่ผ้าเหลือง

หมายถึง ไม่เห็นแก่ผู้หนึ่งก็ให้เห็นแก่

ผู้อื่นซึ่งเกี่ยวข้องกับตัวผู้หนึ่ง ผู้หนึ่งดี

ไม่ดีหรือทำผิด คิดร้าย อะไร แต่มีผู้ที่

เกี่ยวข้องกับ คนผู้หนึ่งเป็นคนดีกับ เราอยู่

ก็ควรให้อภัยได้

(กาญจนาคพันธุ์, 2538: 444)

ตัวอย่างประโยค

你不看僧面看佛面，就看在我的面子上，跟他和好吧。

Ni bù kàn sēngmiàn kàn fómiàn, jiù kàn zài wǒ de miànzi shàng gēn tā héhǎo ba.

เธอไม่เห็นหน้าพระสงฆ์ก็เห็นแก่หน้าพระพุทธรูป เห็นแก่หน้าฉันก็แล้วกัน คินดีกับเขาเถอะนะ

เธอไม่เห็นแก่ซี ก็เห็นแก่ผ้าเหลือง เห็นแก่หน้าฉันก็แล้วกัน คินดีกับเขาเถอะนะ

多行不義必自斃

duō xíng bù yì bì zì bì

มาก กระทำ ไม่ คุณธรรม ต้อง ตัวเอง ตาย

กระทำเรื่องที่ไม่ดีคุณธรรมไว้มากเท่ากับเป็นการรณหาที่ตาย

หมายถึง ทำเรื่องไม่ดีไว้มาก ตัวเองจะต้องพบจุดจบ

ตัวอย่างประโยค

กงกรรมกงเกวียน

หมายถึง ได้รับผลกระทบที่ทำได้

กรรมตามสนองผู้กระทำนั้น

“多行不義必自斃”，他多做壞事，今天被絞死了，這便是證明。

“duō xíng bù yì bì zì bì”，tā duō zuò huài shì, jīntiān bèi jiǎosǐle, zhè biàn shì zhèngmíng.

“กระทำเรื่องที่ไม่ดีคุณธรรมไว้มากเท่ากับเป็นการรณหาที่ตาย”เขาทำเรื่องที่ไม่ดีไว้มากมาย วันนี้ถูกแขวนคอตายไปแล้ว นี่ก็คงเป็นข้อยืนยันที่ชัดเจน

“กงกรรมกงเกวียน”เขาทำเรื่องที่ไม่ดีไว้มากมาย วันนี้ถูกแขวนคอตายไปแล้ว นี่ก็คงเป็นข้อยืนยันที่ชัดเจนได้

一寸光陰一寸金

yī cùn guāngyīn yī cùn jīn

หนึ่ง นิ้ว เวลา หนึ่ง นิ้ว ทอง

เวลาหนึ่งนิ้วเป็นทองหนึ่งนิ้ว

หมายถึง กาลเวลามีค่าอย่างยิ่ง

ตัวอย่างประโยค

時間就是一切, 一寸光陰一寸金, 我們一定要珍惜時間。

Shíjiān jiù shì yīqiè, yī cùn guāngyīn yī cùn jīn, wǒmen yīdìng yào zhēnxī shíjiān.

เวลาเป็นทุกสิ่งทุกอย่าง เวลาหนึ่งนิ้วเป็นทองหนึ่งนิ้ว พวกเราต้องรักและทะนุถนอมเวลา

เวลาเป็นเงินเป็นทอง พวกเราต้องรักและทะนุถนอมเวลา

เวลาเป็นเงินเป็นทอง

หมายถึง เวลาเป็นของมีค่า

不經一事, 不長一智

bù jīng yī shì, bù zhǎng yī zhì

ไม่ผ่าน หนึ่ง เรื่อง ไม่เพิ่มพูน หนึ่ง ความรู้

ไม่เคยผ่านเรื่องใด ก็จะไม่เพิ่มพูนความรู้

หมายถึง ไม่มีประสบการณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยตนเอง

ก็ไม่สามารถเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องนั้นได้

ตัวอย่างประโยค

สิบรู้ไม่เท่าหนึ่งชำนาญ

หมายถึง มีความรู้ทางทฤษฎีมากมาย

สู้มีความชำนาญไม่ได้ เพราะ

นักปฏิบัติเป็นผู้ที่มีความชำนาญ

เพราะได้ลงมือทำด้วยตนเอง ผู้รู้แต่

ทฤษฎีย่อมสู้ผู้ที่ฝึกฝนมาตั้งแต่ต้น

ไม่ได้

經過這次挫折, 他處事踏實多了, 不經一事, 不長一智 嘛。(Yin Zhènghǎi, 1993 : 86)

Jīngguò zhè cì cuòzhé, tā chùshì tàshí duō le, bù jīng yī shì, bù zhǎng yī zhì ma.

หลังจากความล้มเหลวครั้งนี้ เขาบริหารงานอย่างมั่นใจมากขึ้น ไม่เคยผ่านเรื่องใด ก็จะไม่เพิ่มพูน

ความรู้ นั้นนะ

หลังจากความล้มเหลวครั้งนี้ เขาบริหารงานอย่างมั่นใจมากขึ้น สิบรู้ไม่เท่าหนึ่งชำนาญ จริงๆ

城門失火, 殃及池魚

chéngmén shīhuǒ, yāng jí chí yú

ประตูเมือง เกิดเพลิงไหม้ เตือนครือน ถึง บ่อ ปลา

ประตูเมืองเกิดเพลิงไหม้ เตือนครือนถึงปลาในบ่อ

หมายถึง ไม่มีความผิดแต่ก็พลอยเตือนครือนไปด้วย

ปลาติดร่างแห

หมายถึง พลอยได้รับเคราะห์กรรม

หรือพลอยมีความผิดไปกับเขาด้วย

เปรียบเหมือนการทอดแห ปลาที่จะ

ติดแห ก็คือปลาที่ถูกแหคลุมเอาไว้

แต่ปลาบางตัวไม่ได้ถูกแหครอบ
ก็พลอยถูกจับมาด้วย

ตัวอย่างประโยค

因為他做了壞事，我蒙受了不白之冤，這真是城門失火，殃及池魚。

Yīnwèi tā zuò le huài shì, wǒ méngshòule bù bái zhī yuān, zhè zhēn shì chéng mén shīhuǒ, yāng jí chí yú

เพราะว่าเขาทำเรื่องไม่ดีไว้ ฉันจึงถูกใส่ร้ายป้ายสี นี่คือประคเมืองไฟไหม้ เค็ดรื้อนถึงปลาในบ่อ
จริงๆ

เพราะว่าเขาทำเรื่องไม่ดีไว้ ฉันจึงถูกใส่ร้ายป้ายสี เป็นเรื่องแบบปลาติดร่างแหจริงๆ

良藥苦口，忠言逆耳

หวานเป็นลมขมเป็นยา

liángyào kǔ kǒu, zhōngyán nì ěr

หมายถึง สิ่งที่มีประโยชน์มักจะ

ยาดี ขมปาก คำเตือนที่จริงใจ ชัดหู

ทำให้ไม่สบายอารมณ์ ตรงข้ามกับสิ่ง

ยาดีมักขมปาก คำเตือนที่จริงใจมักชัดหู

ที่จะทำให้เสียหายมักเป็นสิ่งที่ขั้วหวาน

หมายถึง ยาดีรักษาโรคได้มักขม คำเตือนที่จริงใจฟังแล้ว

อารมณ์

ไม่รี้นหูแต่มีประโยชน์อย่างมาก

ตัวอย่างประโยค

他對你的批評是嚴厲了些，但是良藥苦口，忠言逆耳，對你會有幫助。

Tā duì nǐ de pīpíng shì yánlìle xie, dànshì liángyào kǔ kǒu, zhōng yán nì ěr, duì nǐ huì yǒu bāngzhù .

คำวิจารณ์ที่เขามีต่อเธอรุนแรงไปหน่อย แต่ยาดีมักขมปาก คำเตือนที่จริงใจมักชัดหู มันอาจจะมี
ประโยชน์กับเธอก็ได้

คำวิจารณ์ที่เขามีต่อเธอรุนแรงไปหน่อย แต่หวานเป็นลมขมเป็นยา มันอาจจะมีประโยชน์กับเธอก็ได้

人爲刀俎，我爲魚肉

เป็นหมูชิ้นเจียง

rén wéi dāo zǔ, wǒ wéi yú ròu

หมายถึง ตกอยู่ในอันตราย และยาก

คนอื่น เป็น มีด เจียง ตัวฉัน เป็น ปลา เนื้อ

ที่จะรอดไปได้

คนอื่นเป็นมีดและเจียง ตัวฉันเป็นเนื้อปลา

(วาสนา บุญสม และสมบัติ ตั้งก่อเกียรติ,

หมายถึง ตัวเองอยู่ในสภาพที่จะถูกฆ่าโดยคนซึ่ง

2540: 409)

มีอำนาจซึ่งความเป็นความตาย ตกอยู่ในอันตรายยากที่

จะรอดไปได้

ตัวอย่างประโยค

當時我雖然明白自己上當受騙，可人爲刀俎，我爲魚肉，不由自主，越陷越深。
Dāngshí wǒ suīrán míngbái zìjǐ shàngdàng shòupiàn, kě rén wéi dāo zǔ, wǒ wéi yú ròu, bù yóu zìzhǔ, yuè xiàn yuè shēn.

ตอนนั้นแม้ฉันจะรู้ว่าตัวเองถูกหลอก แต่คนอื่นเป็นมีดและเขียง ตัวฉันเป็นเนื้อปลา ควบคุมตัวเองไม่ได้ ยิ่งถลาลอยู่ในปลักก็ยิ่งจมลึก

ตอนนั้นแม้ฉันจะรู้ว่าตัวเองถูกหลอก แต่ก็เป็นหมูชิ้นเขียงไปแล้ว ทำอะไรไม่ได้เลย ยิ่งถลาลอยู่ในปลักก็ยิ่งจมลึก

人非聖賢，孰能無過

rén fēi shèng xián, shú néng wú guò

คนธรรมดา ไม่ใช่ นักปราชญ์ ใคร ได้ ไม่ผิดพลาด

คนธรรมดา ไม่ใช่ นักปราชญ์ ใครเลยจะไม่ผิดพลาด

หมายถึง คนธรรมดาไม่ใช่ นักปราชญ์หรืออัจฉริยะบุคคล

ใครๆ ก็ล้วนมีความผิดพลาดได้ทั้งนั้น

สี่ตีนยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง

หมายถึง ความผิดพลาดย่อมเกิดขึ้นได้

ไม่ว่ากับใครๆ แม้แต่ช่างซึ่งมีสี่ตีน

ก็ยังเหยียบพลาดได้ แม้ นักปราชญ์

ก็ยังผิดพลาดได้ นับประสาอะไรกับ

คนธรรมดาย่อมอาจเกิดความผิดพลาด

ขึ้นได้เช่นกัน

ตัวอย่างประโยค

“人非聖賢，孰能無過”，弟弟有了錯誤，你應該幫助他吸取這次教訓。

“Rén fēi shèng xián, shú néng wú guò”, didi yǒule cuòwù, nǐ yīnggāi bāngzhù tā xīqǔ zhè cì jiàoxùn.

“คนธรรมดาไม่ใช่ นักปราชญ์ ใครเลยจะไม่ผิดพลาด” น้องชายทำผิดพลาดไปแล้ว เธอก็ควรช่วยเขาในการเรียนรู้บทเรียนครั้งนี้

“สี่ตีนยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง” น้องชายทำผิดพลาดไปแล้ว เธอก็ควรช่วยเขาในการเรียนรู้บทเรียนครั้งนี้

สำนวนจีนที่มีความหมายใกล้เคียงกับสำนวนข้างต้น คือ

智者千慮，必有一失

zhìzhě qiān lǜ, bì yǒu yī shī

คนฉลาด พัน คิด ต้อง มี หนึ่งพลาด

คนฉลาดคิดพันครั้ง ต้องมีพลาดหนึ่งครั้ง

หมายถึง คนฉลาดแม้ว่าในการแก้ไขปัญหาจะได้ใช้ความคิดอย่างละเอียดแล้ว แต่ก็อาจเกิดความผิดพลาดได้

สี่ตีนยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง

ตัวอย่างประโยค

你不要自以為是,智者千慮,必有一失,應該多聽聽別人的意見。

Nǐ bù yào zì yǐwéi shì, zhìzhě qiān lǜ, bì yǒu yī shī, yīnggāi duō tīngtīng biérén de yìjiàn .

เธออย่าเอาแต่คิดว่าตัวเองถูก คนฉลาดคิดพันครั้ง ต้องมีพลาดหนึ่งครั้ง ควรฟังความคิดเห็นของคนอื่นให้มากขึ้น

เธออย่าเอาแต่คิดว่าตัวเองถูก ที่ดินยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง ควรฟังความคิดเห็นของคนอื่นให้มากขึ้น

為虺弗摧，為蛇若何

wéi huǐ fú cuī, wéi shé ruòhé

เป็น งูเล็ก ไม่ ทำลาย เป็น งู อย่างไร

ตอนเป็นงูเล็กไม่ทำลาย เมื่อโตเป็นงูใหญ่จะอย่างไร

หมายถึง เมื่อเข้าศึกอ่อนแอ ถ้าไม่กำจัดจะต้องมีภัย

ตามมาจากหลัง

ตัวอย่างประโยค

ตีงูให้หลังหัก

หมายถึง ทำอะไรไม่เด็ดขาดจริงจัง

ลงไปแล้ว ย่อมจะมีผลร้ายแก่ตน

ภายหลังเชื่อกันว่างูนั้นมีความพยาบาท

ถ้าตีเพียงเจ็บตัวไม่ถึงตายงูนั้นจะกลับ

มาทำร้ายเอาได้

“為虺弗摧，為蛇若何”，今天你不把他殺死，以後他會來跟你報仇。

“Wéi huǐ fú cuī, wéi shé ruòhé”, jīntiān nǐ bù bǎ tā shā sǐ, yǐhòu tā huì lái gēn nǐ bàochóu.

“ตอนเป็นงูเล็กไม่ทำลาย เมื่อโตเป็นงูใหญ่จะอย่างไร” วันนี้เธอไม่ฆ่าเขาให้ตาย ต่อไปเขาต้องมาล้างแค้นเธอแน่ๆ

“ตีงูให้หลังหัก” วันนี้เธอต้องฆ่าเขาให้ตาย ไม่เช่นนั้น ต่อไปเขาต้องมาล้างแค้นเธอแน่ๆ

一葉蔽目，不見泰山

yī yè bì mù, bù jiàn Tài Shān

หนึ่ง ใบไม้ ปิด ตา ไม่ เห็น เขา ไร่ชาน

ใบไม้หนึ่งใบปิดตา แล้วมองไม่เห็นเขาไร่ชาน

หมายถึง มีเหตุการณ์ที่เล็กน้อยตรงหน้ามาปิดบังอยู่

จึงมองไม่เห็นความจริง

ตัวอย่างประโยค

เส้นผมบังภูเขา

หมายถึง เรื่องง่ายๆแต่คิดไม่ออกเปรียบ

เหมือนวัตถุที่มีขนาดเล็กเอามาไว้ใกล้ๆ

ตา วัตถุนั้นสามารถบังวัตถุขนาดใหญ่

ที่ห่างออกไปได้ วัตถุขนาดเล็กก็คือ

เส้นผม วัตถุขนาดใหญ่ที่อยู่ไกลออกไป

ไปก็คือภูเขา

這件事其實很簡單,但當時一葉蔽目,不見泰山,他就是想不通。

Zhè jiàn shì qíshí hěn jiǎndān, dàn dāngshí yī wè bì mù, bù jiàn Tài Shān, tā jiù shì xiǎng bu tōng .

เรื่องนี้ที่จริงแล้วเป็นเรื่องที่ง่ายมาก แต่ตอนนั้นไปไม้หนึ่งไปปิดตา แล้วมองไม่เห็นเขาไท่ซาน เขาจึงคิดไม่ออกเรื่องนี้ที่จริงแล้วเป็นเรื่องที่ง่ายมาก แต่ตอนนั้นเหมือนเส้นผมบังภูเขา เขาจึงคิดไม่ออก

禍兮福 所倚, 福兮禍所伏

ชั่วเจ็ดทีดีเจ็ดหน

huò xī fú suǒ yǐ, fú xī huò suǒ fú

หมายถึง เเคราะห์ขนาดหนักอย่างไร

ภัยพิบัติ เอย ความสุข ที่ พึง ความสุข เอย ภัยพิบัติ ที่ ช่อน

ก็ต้องปล่อยให้เป็นไปตามดวงชะตา

ความทุกข์อยู่ใกล้กับความสุข ความสุขช่อนความทุกข์อยู่

เพราะวันหนึ่งข้างหน้าก็คงจะเคราะห์

หมายถึง ความสุขกับความทุกข์อยู่คู่กัน สามารถสลับ

ดีหรือ โศกดีขึ้นบ้าง

สลับเปลี่ยนกันได้

ตัวอย่างประโยค

“禍兮福 所倚, 福兮禍所伏”，你不要太難過了，以後一切會更好。

“Huò xī fú suǒ yǐ, fú xī huò suǒ fú”，nǐ bù yào tài nán guò le, yǐ hòu yī qiè huì gèng hǎo.

“ความทุกข์อยู่ใกล้กับความสุข ความสุขช่อนความทุกข์อยู่” เธออย่าเสียใจมากนักเลย ต่อไปทุกอย่างจะดีขึ้นเอง

“ชั่วเจ็ดทีดีเจ็ดหน” เธออย่าเสียใจมากนักเลย ต่อไปทุกอย่างจะดีขึ้นเอง

4.2 ตำนานจีนและตำนานไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน แต่สิ่งที่นำมาเปรียบเทียบต่างกัน

冰炭不相容

ศรศิลป์ไม่กินกัน

bīng tàn bù xiāng róng

หมายถึง ไม่ถูกกัน ไม่ลงรอยกัน

น้ำแข็ง ถ่าน ไม้ ซึ่งกันและกัน ยอม

น้ำแข็งกับถ่าน ไม่ยอมกัน

หมายถึง ของสองสิ่งที่เป็นปฏิปักษ์กัน ยอมกันไม่ได้

ตัวอย่างประโยค

我們公司有兩個部門的主任常鬧矛盾, 冰炭不相容。(Yīn Zhènǎi, 1993: 184)

Wǒmen gōngsī yǒu liǎngge bùmén de zhǔrèn cháng nào máodùn, bīng tàn bù xiāng róng.

บริษัทของพวกเรามีหัวหน้าอยู่สองแผนกซึ่งมักจะขัดแย้งกัน น้ำแข็งกับถ่าน ไม่ยอมกัน

บริษัทของพวกเรามีหัวหน้าอยู่สองแผนกซึ่งมักจะขัดแย้งกัน ศรศิลป์ไม่กินกัน

苛政猛於虎

kē zhèng měng yú hǔ

โหดเหี้ยม การปกครอง ร้าย ยิ่งกว่า เสือ

การปกครองที่โหดเหี้ยมร้ายยิ่งกว่าเสือ

หมายถึง การปกครองที่โหดเหี้ยมร้ายกว่าเสือ

รีดเลือดกับปู

หมายถึง เคี้ยวเชืงหรือบีบบังคับ

เอากับผู้มีมีจะให้ หาผล

ประโยชน์จากคนจน เปรียบเหมือน

ปูซึ่งเป็นสัตว์ไม่มีเลือดสีแดง ถึงแม้จะ

พยายามรีดเลือดเพียงใด ก็ไม่สามารถรีด

ออกมาได้

ตัวอย่างประโยค

在漫長的封建年代裏，每朝每代都是苛政猛於虎。(Zhào Dōngyín, 1998: 548)

Zài màncháng de fēngjiàn niándài lǐ, mèicháo měidài dōu shì kē zhèng měng yú hǔ

ในยุคสมัยศักดินาอันยาวนาน ทุกยุคทุกสมัยล้วนเป็นการปกครองที่โหดเหี้ยมร้ายยิ่งกว่าเสือ

ในยุคสมัยศักดินาอันยาวนาน ผู้ครองรัฐทุกยุคทุกสมัยล้วนโหดเหี้ยมปกครองแบบรีดเลือดกับปู

無立錐之地

wú lì zhuī zhī dì

ไม่มี เเจาะ สว่าน ที่

ไม่มีที่ให้เเจาะสว่าน

หมายถึง ยากจนมาก

สิ้นไร้ไม้ตอก

หมายถึง ยากไร้ ขัดสนถึงที่สุด ไม่มี

อะไรติดตัว “ตอก” คือไม้ไผ่จักเป็น

ไม้เส้นบางๆสำหรับสานเป็นภาชนะ

หรือสำหรับใช้ผูกสิ่งของ “สิ้นไร้ไม้

ตอก” หมายถึงว่า ขัดสนจนทรัพย์สินแม้

แต่เส้นตอกก็ไม่มี

ตัวอย่างประโยค

我已經是無立錐之地了，你何必再來剝削我呢？

Wǒ yǐjīng wú lì zhuī zhī dì le , nǐ hébì zài lái bōxiū wǒ ne?

ฉันไม่มีที่ให้เเจาะสว่านแล้ว เเธยยังจะมาขูดรีดฉันอีกหรือ

ฉันไม่เหลืออะไรเลย สิ้นไร้ไม้ตอกแล้ว เเธยยังจะมาขูดรีดฉันอีกหรือ

小巫見大巫

xiǎowū jiàn dàwū

พ่อมคน้อย พบ พ่อมคนใหญ่

หมายถึง ความสามารถของคนที่ย่างไกลกันมาก

จนไม่มีทางเทียบกัน ได้

เปิดขันประชันไก่

หมายถึง คนรู้น้อยหาญไปแข่งกับ

ผู้เก่งกว่า

ตัวอย่างประโยค

你和他比,簡直是小巫見大巫,你怎麼能比得上他呢?

Nǐ hé tā bǐ, jiǎnzhí shì xiǎowū jiàn dàwū, nǐ zěnmě néng bǐ de shàng tā ne?

เธอกับเขาเปรียบเทียบกันแล้ว ช่างเป็นพอมคนน้อยพอมคนใหญ่จริงๆ เธอจะสู้เขาได้อย่างไร

เธอกับเขาเปรียบเทียบกันแล้ว ช่างเป็นเปิดขันประชันไก่จริงๆ เธอจะสู้เขาได้อย่างไร

一去不復返

yī qù bù fù fǎn

พอไป ไม่ อีก กลับมา

พอไปแล้วก็ไม่กลับมาอีก

หมายถึง เรื่องที่กลายเป็นอดีตไปแล้ว จึงไม่สามารถ

ปรากฏได้อีก

ตัวอย่างประโยค

過去의黑暗時代已經一去不復返了。

Guòqù de hēi'àn shídài yǐjīng yī qù bù fù fǎn le.

ยุคมืดในอดีตพอไปแล้วก็ไม่กลับมาอีก

ยุคมืดในอดีตได้กลายเป็นคลื่นกระทบฝั่งไปแล้ว

คลื่นกระทบฝั่ง

หมายถึง เรื่องที่ครึกโครมเป็นข่าวใหญ่

หรือเป็นที่เลื่องลือกันอยู่พักหนึ่ง แล้ว

ก็หายไปอย่างเงียบเชียบเหมือนกับคลื่น

เมื่อกระทบฝั่งแล้วก็สลายตัวไป

坐山觀虎鬥¹

zuò shān guān hǔ dòu

นั่ง ภูเขา ชม เสือ ต่อสู้

นั่งตรงภูเขาชมเสือต่อสู้กัน

หมายถึง นั่งอยู่ข้างๆมองคนอื่นทะเลาะกันรอโอกาสเก็บเกี่ยวผลประโยชน์

ตัวอย่างประโยค

ซุบมือเปิบ

หมายถึง ฉวยเอาผลประโยชน์ที่

คนอื่นทำให้มาเป็นของตัวเอง

¹ จำนวน 坐山觀虎鬥 zuò shān guān hǔ dòu นั่งตรงภูเขาชมเสือต่อสู้กัน และ 鷸蚌相爭,

漁翁得利 yú bàng xiāngzhēng, yúwēng dé lì นกปากส้อมกับหอยต่อสู้กัน ชาวประมงได้รับผลประโยชน์ ล้วนมีความหมายว่า ทั้งสองฝ่ายต่างโต้แย้งไม่ยอมอ่อนข้อให้กัน ผลก็คือต่างได้รับความเสียหาย ปล่อยให้บุคคลที่สามได้ผลประโยชน์ไป แต่“坐山觀虎鬥”เน้นที่การกระทำและความปรารถนาของตนเอง โดยตนเองคือบุคคลที่สามในสถานการณ์นั้น ส่วน“鷸蚌相爭, 漁翁得利”เน้นที่ ทั้งสองฝ่ายต่อสู้กัน ปล่อยให้บุคคลที่สามได้ผลประโยชน์ไป (Zhào Dōngyín, 1998 : 1206)

王婷跟李芳吵起架來，張田卻在一旁坐山觀虎鬥。

Wáng Tíng gēn Lǐ Fāng chǎo qǐ jià lai , Zhāng Tián què zài yī páng zuò shān guān hǔ dòu .

หวังติงกับหลี่ฟางทะเลาะกัน จางเถียนกลับหลบฉากนั่งตรงภูเขาชมเสียดต่อสู้กัน

สุดทะเลาะกับนิซาเพราะเรื่องอยากได้ตำแหน่งใหม่ พิมพาเลย**ซุบมือเปิบ** แย่งตำแหน่งไปครองได้

ตำนานจีนที่มีความหมายคล้ายกันกับตำนานข้างต้น คือ

鹬蚌相爭, 漁翁得利

ซุบมือเปิบ

yù bàng xiāngzhēng, yúwēng dé lì

นกปากส้อม หอย ต่อสู้กัน ชาวประมง ได้รับ ผลประโยชน์

นกปากส้อมกับหอยต่อสู้กัน ชาวประมงได้รับผลประโยชน์

หมายถึง ทั้งสองฝ่ายต่างไม่ยอมให้กัน จึงทำให้บุคคลที่ตามได้ผลประโยชน์

ตัวอย่างประโยค

在資本主義社會裏，鹬蚌相爭, 漁翁得利的事是常發生的。(Zhào Dōngyín, 1998 : 1026)

Zài zīběn zhūyì shèhuì li, yù bàng xiāngzhēng, yúwēng dé lì de shì shì cháng fāshēng de.

เรื่องนกปากส้อมกับหอยต่อสู้กัน ชาวประมงได้รับผลประโยชน์ในสังคมระบบทุนนิยมมักจะเกิดขึ้นอยู่เสมอ

เรื่อง**ซุบมือเปิบ**ในสังคมระบบทุนนิยมมักจะเกิดขึ้นอยู่เสมอ

百思不得其解

มีดแปลค้าน

bǎi sī bù dé qí jiě

หมายถึง ไม่รู้เลยนึกไม่ออก คิด

ร้อยคิด ไม่ได้ เช่นนั้น คำอธิบาย

ไม่ออก พยายามนึกหรือคิดอย่างไร

คิดร้อยครั้งก็ไม่ได้คำอธิบายเช่นนั้น

ก็ไม่ออก

หมายถึง ใช้ความคิดมากมายก็ยังไม่สามารถเข้าใจได้

ตัวอย่างประโยค

她爲什麼忽然精神失常呢? 我真是百思不得其解。(Yǐn Zhènghǎi, 1993: 148)

Tā wèishénme hūrán jīngshén shīcháng ne ? Wǒ zhēn shì bǎi sī bù dé qí jiě.

ทำไมจู่เขาก็สติฟั่นเฟือนขึ้นมาซะ ฉันคิดร้อยครั้งก็ไม่ได้คำอธิบายเช่นนั้นจริงๆ

ทำไมจู่เขาก็สติฟั่นเฟือนขึ้นมาซะ ฉันมีดแปลค้านจริงๆ

不費吹灰之力

bù fèi chuī huī zhī lì

ไม่ เปลือง เป่า ฝุ่น ที่ แรง

ไม่เปลืองแรงที่จะเป่าฝุ่น

หมายถึง ทำแล้วไม่เปลืองแรงและง่ายมาก

ตัวอย่างประโยค

這一點小事,你就交給我們吧,對我們來說是不費吹灰之力的。

Zhè yīdiǎn xiǎo shì, nǐ jiù jiāo gěi wǒmen ba, duì wǒ lái shuō shì bù fèi chuī huī zhī lì de.

เรื่องเล็กน้อยแค่นี้ เหมมอบให้พวกเราเถอะ สำหรับพวกเราแล้วไม่เปลืองแรงที่จะเป่าฝุ่นเลย

เรื่องเล็กน้อยแค่นี้ เหมมอบให้พวกเราเถอะ สำหรับพวกเราแล้ว เรื่องแค่นี้เหมือนปลอกกล้วยเข้าปาก

ปลอกกล้วยเข้าปาก

หมายถึง ทำได้ง่ายมาก

吃一塹, 長一智

chī yī qiàn, zhǎng yī zhì

ได้รับ หนึ่ง ถ้ำ หลาว เพิ่ม หนึ่ง ความรู้

ได้รับความล้มเหลวหนึ่งครั้ง เพิ่มความรู้หนึ่งครั้ง

หมายถึง เมื่อประสบความล้มเหลวครั้งหนึ่ง ก็จะฉลาดเพิ่มขึ้นหนึ่งส่วน

ตัวอย่างประโยค

ผิดเป็นครู

หมายถึงเมื่อทำผิดก็จดจำไว้และ

ระมัดระวังไม่ให้เกิดในคราวหน้า

你要記取這次的教訓, 吃一塹, 長一智, 以後就不會再犯同樣的錯誤了。

Nǐ yào jìqǔ zhè cì de jiàoxùn, chī yī qiàn, zhǎng yī zhì, yǐhòu jiù bù huì zài fàn tóngyàng de cuòwù le.

เธอต้องจดจำบทเรียนครั้งนี้ไว้ ประสบความล้มเหลวหนึ่งครั้ง เพิ่มความรู้หนึ่งครั้ง วันหลังจะได้

ไม่ทำผิดพลาดแบบเดิมอีก

เธอต้องจดจำบทเรียนครั้งนี้ไว้ ผิดเป็นครู วันหลังจะได้ไม่ทำผิดพลาดแบบเดิมอีก

สำนวนจีนที่มีความหมายใกล้เคียงกัน

失敗為成功之母

shībài wéi chénggōng zhī mǔ

ความ พ่ายแพ้ เป็น ความสำเร็จ แห่ง บ่อเกิด

ความพ่ายแพ้ เป็นบ่อเกิดแห่งความสำเร็จ

หมายถึง เมื่อได้รับบทเรียนจากความพ่ายแพ้ ต่อไปก็จะได้รับความสำเร็จ

ตัวอย่างประโยค

ผิดเป็นครู

“失敗為成功之母”，總結工作中失敗的教訓，對今後取得成功是必要的。

“Shībài wéi chénggōng zhī mǔ”, zōngjié gōngzuò zhōng shībài de jiàoxun, duì jīnhòu qǔdé chénggōng shì bìyào de.

“ความพ่ายแพ้ เป็นบ่อเกิดแห่งความสำเร็จ” การสรุปบทเรียนที่ล้มเหลวจากการทำงานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความสำเร็จในวันหน้า

“ผิดเป็นครู” การสรุปบทเรียนที่ล้มเหลวจากการทำงานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความสำเร็จในวันหน้า

前事不忘，後事之師

ผิดเป็นครู

qiánshì bù wàng, hòushì zhī shī

เรื่องในอดีต ไม่ลืม เรื่องในวันต่อมา ของ แบบอย่าง

เรื่องในอดีตไม่ลืม ถือเป็นแบบอย่างในวันข้างหน้า

หมายถึง จดจำบทเรียนจากประสบการณ์ในอดีต เพื่อใช้เป็นกระจกเงาในการทำงานภายหลัง ตัวอย่างประโยค

“前事不忘，後事之師”，我們應該從過去工做的錯誤中吸取教訓，避免以後重蹈覆轍。

“Qiánshì bù wàng, hòushì zhī shī”, wǒmen yīnggāi cóng guòqù gōngzuò de cuòwù zhōng xīqǔ jiàoxun, bìmiǎn yǐhòu chóng dǎo fù zé

“เรื่องในอดีตไม่ลืม ถือเป็นแบบอย่างในวันข้างหน้า” พวกเราควรเก็บเกี่ยวบทเรียนจากความผิดพลาดของการทำงานในอดีต เพื่อป้องกันไม่ให้ผิดซ้ำสองในคราวต่อไป

“ผิดเป็นครู” พวกเราควรเก็บเกี่ยวบทเรียนจากความผิดพลาดของการทำงานในอดีต เพื่อป้องกันไม่ให้ผิดซ้ำสองในคราวต่อไป

敢怒而不敢言

น้ำท่วมปาก

gǎn nù ér bù gǎn yán

หมายถึง พูดไม่ได้ จิ้นพูดไปก็

กล้า โหมโห แต่ ไม่ กล้า พูด

จะเกิดความเดือดร้อนหรือ

กล้า โหมโหแต่ไม่กล้าพูด

อันตรายได้ เปรียบเหมือนกับ

หมายถึง ในใจรู้สึกโกรธ

การที่เราอยู่ในน้ำแต่กลัวอิทธิพล

จึงไม่กล้าพูดออกมา

พออ้าปากน้ำก็จะไหลเข้าสู่ปากทันที

ดังนั้นแม้จะใช้ในกรณีที่ถูกข่มขู่เอาไว้

ไม่ให้พูด ถ้าพูดอาจถูกทำร้าย หรือฆ่า

ให้ตาย หรือ อาจเป็นเพราะว่าผู้พูดตก

อยู่ใต้อิทธิพลซึ่งอาจบันดาลให้คนต้อง

ได้รับความเคียดแค้น หรือสูญเสียผล
ประโยชน์

ตัวอย่างประโยค

看了看李老師的臉，他敢怒而不敢言地說了聲‘是啦！’，然後走出去。
Kàn le kàn Lǐ lǎoshī de liǎn, tā gǎn nù ér bù gǎn yán de shuō le shēng ‘shì la’,
rán hòu zǒu chū qu.

มองหน้าอาจารย์หิ่แล้ว เขาพูดอย่างกล้าโมโหแต่ไม่กล้าพูดว่า ‘ใช่ครับ’ หลังจากนั้นก็เดิน
ออกไป

มองหน้าอาจารย์สมศักดิ์แล้ว เขาพูดแบบน้ำท่วมปากว่า ‘ใช่ครับ’ หลังจากนั้นก็เดินออกไป

割雞焉用牛刀

gē jī yān yòng niú dāo

ฆ่าไก่อย่างไร ใช้มีดที่ฆ่าวัว

ฆ่าไก่จะใช้มีดที่ฆ่าวัวได้อย่างไรกัน

หมายถึง การจะจัดการเรื่องเล็กน้อยนั้น ไม่ควรต้อง
ใช้กำลังมากได้

ตัวอย่างประโยค

“割雞焉用牛刀”，這點小事交給我吧，何必勞你的大駕。

“gē jī yān yòng niú dāo”，zhè diǎn xiǎo shì jiāo gěi wǒ ba, hé bì láo nǐ de dà jià.

“ฆ่าไก่จะใช้มีดที่ฆ่าวัวได้อย่างไรกัน” เรื่องเล็กน้อยแค่นี้มอบให้ฉันเถอะ ไม่จำเป็นต้องรบกวนไป
ถึงคุณ

“จีซ้างจับตักแตน” เรื่องเล็กน้อยแค่นี้มอบให้ฉันเถอะ ไม่จำเป็นต้องรบกวนไปถึงคุณ

強不知以爲知

qiǎng bù zhī yǐ wéi zhī

ฝืน ไม่ รู้ คิดว่า รู้

ไม่รู้ฝืนคิดว่ารู้

หมายถึง ไม่เข้าใจ แต่แก่งทำเป็นเข้าใจ

ตัวอย่างประโยค

จีซ้างจับตักแตน

หมายถึง การหาผลประโยชน์

เล็กน้อยๆ โดยลงทุนไปมากมาย

เกินกว่าผลประโยชน์ที่ได้ เปรียบ

เหมือนการจับตักแตน เราสามารถ

เดินไล่จับมัน แต่ถ้าใครจับตักแตน

โดยการจีซ้างไล่จับ ถือว่าไม่ฉลาดเป็น

การลงทุน ลงแรงที่ไม่คุ้มกับสิ่งที่ได้

(วีร์ เพชรอุไร, 2543: 58)

ตาบอดสอดตาเห็น

หมายถึง ไม่รู้เรื่องอะไรเลย แต่อวดรู้

(กาญจนาคพันธุ์, 2538: 216)

做學問應該老老實實，絕不能強不知以為知，那樣不僅害人，而且害己。
Zuò xuéwèn yīnggāi lǎolǎoshíshí, juébù néng qiǎng bù zhī yǐwéi zhī, nà yàng bùjìn
hài rén , érqǐè hài jǐ.

การทำงานวิชาการควรจะซื่อตรง ไม่ควรไม่รู้ฝืนคิดว่ารู้ การทำเช่นนั้น ไม่เพียงเป็นการทำร้ายคนอื่น
อันยังเป็นการทำร้ายตัวเองด้วย

การทำงานวิชาการควรจะซื่อตรง ถ้าทำเป็นตาบอดสอดคตาเห็น ก็จะไม่เพียงเป็นการทำร้ายคนอื่น
แต่ยังเป็นการทำร้ายตัวเองด้วย

太歲頭上動土

แห่เสื้อหลับ

Tàisui tóu shàng dòngtǔ

หมายถึง กล้าล่วงเกิน และกล้า

ดาวจูปีเตอร์ หัว บน จุดดิน

ทำในสิ่งที่อันตราย เปรียบกับ

จุดดินบนหัวของดาวจูปีเตอร์

เสื้อซึ่งเป็นสัตว์ที่ร้าย แม้มยาม

หมายถึง ล่วงเกินผู้มีอิทธิพลและอำนาจ

หลับก็ไม่น่าไว้วางใจ

ตัวอย่างประโยค

你好大膽，敢在太歲頭上動土，去冒犯他。(Yīn Zhènghǎi, 1993: 87)

Nǐ hǎo dàdǎn, gǎn zài tàisui tóu shàng dòngtǔ, qù màofàn tā.

เชือกกล้าหาญมาก กล้าจุดดินบนหัวของดาวจูปีเตอร์ กล้าไปล่วงเกินเขา

เชือกกล้าหาญมาก กล้าแห่เสื้อหลับ กล้าไปล่วงเกินเขา

聞名不如見面

ลืปากกว่าไม่เท่าตาเห็น

wén míng bù rú jiànmiàn

หมายถึง คนตั้งลืบคนมาบอก

ได้ยิน ชื่อเสียง สู้ไม่ได้ พบ หน้า

เล่าให้ฟังว่า สิ่งนั้นเป็นอย่าง

ได้ยินชื่อเสียงสู้พบหน้าไม่ได้

นั้นเป็นอย่างนี้ สู้ไปคู่ด้วยตาจะ

หมายถึง ต้องพบเห็นด้วยตาตัวเองถึงจะเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

ทำให้เรารู้และเข้าใจได้ดีกว่า

ตัวอย่างประโยค

“聞名不如見面”，我們歡迎所有到會的各國代表到中國去參觀，你們什麼時候去都行。

“Wén míng bù rú jiànmiàn”, wǒmen huānyíng suǒyǒu dào huì de gèguó dàibiǎo dào Zhōngguó qù cānguān, nǐmen shénme shíhòu qù dōu xíng.

“ได้ยินชื่อเสียงสู้พบหน้าไม่ได้” พวกเรายินดีต้อนรับตัวแทนที่มาประชุมจากทุกประเทศไปเยือน
ประเทศจีน พวกคุณจะไปเมื่อไรก็ได้

“ลืปากกว่าไม่เท่าตาเห็น” พวกเรายินดีต้อนรับตัวแทนที่มาประชุมจากทุกประเทศไปเยือน
ประเทศจีน พวกคุณจะไปเมื่อไรก็ได้

五十步笑百步

wǔshí bù xiào bǎi bù

ห้าสิบ ก้าว หัวเราะ ร้อยก้าว

ห้าสิบก้าวหัวเราะร้อยก้าว

หมายถึง คนที่มีข้อบกพร่องเหมือนกัน คนที่มี
ข้อบกพร่องน้อยกว่าหัวเราะเยาะคนที่มีข้อบกพร่อง
มากกว่า และหมายถึงทั้งสองคนมีข้อบกพร่องที่
ต่างระดับกัน แต่จริงๆแล้วก็บกพร่องเหมือนกัน

ตัวอย่างประโยค

這次高考，他的確成績不好，但卻不應該去嘲笑他，你的分數雖然比他高一些，不是也沒考上嗎？這不過是五十步笑百步而已。

Zhècì gāokǎo, tā díquè chéngjī bù hǎo, dàn què bù yīnggāi qù cháoxiào tā, nǐde fēnshù suīrán bǐ tā gāo yīxiē, bù shì yě méi kǎoshàng ma? Zhè bùguo shì wǔshí bù xiào bǎi bù éryǐ.

การสอบเข้ามัธยมปลายครั้งนี้ คะแนนของเขาไม่ดียิ่งๆ แต่ก็ไม่ควรไปหัวเราะเขา แม้ว่าคะแนน
ของเธอจะมากกว่าคะแนนของเขาหน่อย แต่ก็สอบเข้าไม่ได้เหมือนกันไม่ใช่หรือ อย่างนี้เป็นเพียง
แค่ห้าสิบก้าวหัวเราะร้อยก้าวเท่านั้น

การสอบเข้ามัธยมปลายครั้งนี้ คะแนนของเขาไม่ดียิ่งๆ แต่ก็ไม่ควรไปหัวเราะเขา แม้ว่าคะแนน
ของเธอมากกว่าคะแนนของเขาหน่อย แต่เธอก็สอบเข้าไม่ได้เหมือนกันไม่ใช่หรือ ว่าแต่เขาอิเหนา
เป็นเอง

有志者事竟成

yǒu zhì zhě shì jìng chéng

มี ตั้งใจ ผู้ การงาน ในที่สุด ประสบความสำเร็จ

ผู้ที่มีความตั้งใจการงานจะประสบความสำเร็จในที่สุด

หมายถึง ขอเพียงมีความมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยว หากพากเพียร

ต่อไปแล้ว ไม่ว่าเรื่องใดก็ต้องทำสำเร็จ

ตัวอย่างประโยค

這些孩子的決心很大，經過刻苦學習，反復試驗，有志者事竟成，終於成功了。
Zhèxiē háizi de juéxīn hěn dà, jīngguò kèkǔ xuéxí, fǎnfù shìyàn, yǒu zhì zhě shì jìng chéng, zhōngyú chénggōng le.

ความตั้งใจของเด็กพวกนี้มีมาก ผ่านการพากเพียรศึกษา ทดลองครั้งแล้วครั้งเล่า ผู้ที่มีความตั้งใจ
การงานจะประสบความสำเร็จในที่สุด ในที่สุดก็ประสบความสำเร็จ

ว่าแต่เขาอิเหนาเป็นเอง

หมายถึง พูดว่าคนอื่นอย่างไร คนเอง

ก็เป็นอย่างนั้น หรือคนเองก็เป็นเสียเอง

สำนวนนี้มาจากวรรณคดีเรื่อง “อิเหนา”

ซึ่งอิเหนาได้พูดจาวางรกาและวิหยาสะก่า

ที่หลงรักนางบุษบา แต่เมื่ออิเหนาพบ

นางบุษบา กลับหลงรักและชิงไปเสียเอง

ฝนทั่งให้เป็นเข็ม

หมายถึง ให้มีความเพียรพยายามมากๆ

เป็นการกล่าวเพื่อให้เห็นว่าความ

พยายามนั้นยอมทำทุกสิ่งทุกอย่างให้

สำเร็จลงได้

ความตั้งใจของเด็กพวกนี้ดีมาก ผ่านการพากเพียรศึกษา ทดลองครั้งแล้วครั้งเล่า เหมือนฝนทิ้งให้
เป็นเข็ม ในที่สุดก็ประสบความสำเร็จ

夏蟲不可語冰

xiàchóng bù kě yǔ bīng

หนอนในฤดูร้อน ไม่ สามารถ พูด น้ำแข็ง
หนอนในฤดูร้อน ไม่สามารถพูดเรื่องน้ำแข็ง
หมายถึง คนที่มีความรู้^{น้อย}ไม่รู้จักเหตุผล

กบในกะลาครอบ

หมายถึง คิดว่าตนเองมีความรู้มาก
หรือ รู้ทุกสิ่งทุกอย่าง ทำให้คิดว่า
คนอื่นรู้^{น้อยกว่า}ตน ไม่ยอมรับฟัง
ความคิดเห็นของคนอื่น เปรียบ
เหมือนกบที่อยู่ในกะลาครอบ

ตัวอย่างประโยค

她如此眼光淺，真是夏蟲不可語冰。

Tā rúcǐ yǎnguāng qiǎn , zhēn shì xiàchóng bù kě yǔ bīng.

เขาวิสัยทัศน์แคบเช่นนี้ ช่างเป็นหนอนในฤดูร้อนไม่สามารถพูดเรื่องน้ำแข็งจริงๆ

เขาวิสัยทัศน์แคบเช่นนี้ ช่างเป็นกบในกะลาครอบจริงๆ

解鈴還須繫鈴人

jiě líng hái xū jì líng rén

ปลด กระดิ่ง ยัง ต้อง ผูก กระดิ่ง คน
คนปลดกระดิ่งยังต้องเป็นคนที่ผูกกระดิ่งด้วย
หมายถึง ใครเป็นผู้สร้างปัญหาก็กให้ผู้นั้นเป็นผู้แก้ไข

เรียนผูกต้องเรียนแก้

เมื่อตัวเองเป็นผู้ก่อปัญหาขึ้นเอง
ก็ควรจะเป็นผู้แก้ปัญหานั้นด้วย
ตนเอง

ตัวอย่างประโยค

姐姐生氣是因爲你錯怪了她，解鈴還須繫鈴人，還是你去向她道歉吧。

Jiějie shēngqì shì yīnwèi nǐ cuòguài le tā , jiě líng hái xū jì líng rén , háishì nǐ qù xiàng tā dàoqiàn ba.

การที่พี่สาวโกรธ เพราะเธอโทษผิดคน จะปลดกระดิ่งยังต้องเป็นคนที่ผูกกระดิ่งด้วย เธอไปขอโทษ
เขาเองดีกว่านะ

การที่พี่สาวโกรธ เพราะเธอโทษผิดคน เรียนผูกต้องเรียนแก้ เธอไปขอโทษเขาเองดีกว่านะ

有一利必有一弊

yǒu yī lì bì yǒu yī bì

มี หนึ่ง ข้อดี ต้อง มี หนึ่ง ข้อเสีย

ดาบสองคม

หมายถึง อาจมีผลทั้งทางดีและทางร้าย
เป็นสำนวนที่ใช้เปรียบกับคมดาบว่า

มีข้อดีหนึ่งอย่าง มีข้อเสียหนึ่งอย่าง
หมายถึง ไม่ว่าจะสิ่งใดล้วนมีทั้งด้านดีและด้านเสีย

ในการใช้ดาบฟันลงไป คมด้านหนึ่ง
ของดาบอาจทำให้เกิดผลตามที่
ต้องการ แต่คมอีกด้านหนึ่งอาจทำ
ให้เสียผลซึ่งไม่ต้องการให้เสียไป

ตัวอย่างประโยค

世界上的事都是有一利必有一弊，你看問題應該全面一點，辯證一點。
Shìjiè shàng de shì dōu shì yǒu yī lì bì yǒu yī bì, nǐ kàn wèntí yīnggāi quánmiàn
yīdiǎn, biànzhèng yīdiǎn.

เรื่องราวในโลกล้วนมีข้อดีหนึ่งอย่าง มีข้อเสียหนึ่งอย่าง เธอควรมองปัญหาให้ครอบคลุม วิเคราะห์
และแยกแยะสักหน่อย

เรื่องราวในโลกล้วนเป็นดาบสองคม เธอควรมองปัญหาให้ครอบคลุม วิเคราะห์และแยกแยะ
สักหน่อย

兵來將擋，水來土掩

bīng lái jiāng dǎng, shuǐ lái tǔ yǎn

ทหาร มา กองทัพ ด้าน น้ำ มา ดิน สกัด

ทหารมาเอากองทัพด้าน น้ำมาเอาดินสกัด

พลิกแพลงวิธีการ ไปตามสถานการณ์คือ

หนามยอกเอาหนามบ่ง โดยใช้มาตรการที่เหมาะสม

หนามยอกเอาหนามบ่ง

หมายถึง ใช้วิธีการอย่างเดียวกันกับ

วิธีที่ตนได้รับความเจ็บปวดกระทำ

การตอบโต้กลับ แต่ใช้การหมายถึง

พลิกแพลงอย่าให้เขารู้ว่าเราจะแก้เผ็ด

เขาด้วยวิธีการอย่างเดียวกับที่เขาทำ

กับเรา

ตัวอย่างประโยค

依我看，這事用不著發愁，兵來將擋，水來土掩，到時候自有對付的辦法。(Zhào
Dōngyín, 1998: 72)

Yī wǒ kàn, zhè shì yòng bu zháo fāchóu, bīng lái jiāng dǎng, shuǐ lái tǔ yǎn, dào
shíhòu zì yǒu duìfu de bànfǎ.

ตามความคิดของฉัน เรื่องนี้ไม่ต้องไปทุกข์ใจ ทหารมาเอากองทัพด้าน น้ำมาเอาดินสกัด ถึงเวลา
ก็มีวิธีรับมือเอง

ตามความคิดของฉัน เรื่องนี้ไม่ต้องไปทุกข์ใจ หนามยอกเอาหนามบ่ง ถึงเวลาที่มีวิธีรับมือเอง

จำนวนเงินที่มีความหมายคล้ายกันกับจำนวนข้างต้น มีสองจำนวนคือ

以子之矛，攻子之盾

yǐ zǐ zhī máo, gōng zǐ zhī dùn

หนามยอกเอาหนามบ่ง

ใช้ ท่าน ของ หอก โจมตี ท่าน ของ โล่

เอาหอกของท่านโจมตีโล่ของท่าน

หมายถึง ใช้วิธีการหรือคำพูดของฝ่ายตรงข้ามมาโต้ตอบฝ่ายตรงข้าม

ตัวอย่างประโยค

你就用他說過的話去反問他，這叫“以子之矛，攻子之盾”。

Nǐ jiù yòng tā shuōguo de huà qù fǎnwèn tā, zhè jiào “yǐ zǐ zhī máo, gōng zǐ zhī dùn”

เธอก็ย้อนถามเขาด้วยคำพูดที่เขาเคยพูดสิ แบบนี้เรียกว่า “เอาหอกของท่านโจมตีโล่ของท่าน”

เธอก็เอาคำพูดที่เขาเคยว่าเธอไปย้อนเขาสิ แบบนี้เรียกว่า “หนามยอกเอาหนามบ่ง”

即以其人之道，還治其人之身

หนามยอกเอาหนามบ่ง

jí yǐ qí rén zhī dào, huán zhì qí rén zhī shēn

ก็ ใช้ คนนั้น ของ วิธี คั้น จัดการ คนนั้น ของ ตัว

ใช้วิธีของคนนั้นจัดการกับตัวคนนั้น

หมายถึง ใช้วิธีที่เรารับมือกับคนอื่นมารับมือกับเรา

ตัวอย่างประโยค

敵人再進行武裝侵犯，我們就狠狠地打擊，這叫做即以其人之道，還治其人之身。

Dírén zài jìnxíng wǔzhuāng qīnfàn, wǒmen jiù hěnhen de dǎjī, zhè jiào zuò jí yǐ qí rén zhī dào, huán zhì qí rén zhī shēn .

ถ้าข้าศึกกรีธาทัพมารุกรานอีก พวกเราจะ โจมตีอย่างดุเดือด อย่างนี้เรียกว่าใช้วิธีของคนนั้นจัดการกับตัวคนนั้น

ถ้าข้าศึกกรีธาทัพมารุกรานอีก พวกเราจะ โจมตีอย่างดุเดือด การทำเช่นนี้เรียกว่าหนามยอกเอาหนามบ่ง

二人同心，其利斷金

สามัคคีคือพลัง

èr rén tóngxīn, qí lì duàn jīn

หมายถึง การทำงานให้สำเร็จลุล่วง

สอง คน ร่วมใจ ของมัน ความคม ตัด โลหะ

ไปได้ด้วยดีจะต้องอาศัยความร่วมมือ

สองคนร่วมใจ ความคมของมันตัดโลหะได้

และความสามัคคีของผู้ร่วมงาน

หมายถึง พลังสามัคคีไม่มีใครต่อกรได้

ตัวอย่างประโยค

雖然那是很難做的事，但是二人同心，其利斷金，我相信我們會完成它。

Suīrán nà shì hěn nán zuò de shì, dànshi èr rén tóngxīn, qí lì duàn jīn, wǒ xiāngxìn wǒmen huì wánchéng tā.

แม้ว่านั่นจะเป็นเรื่องที่ทำไต่ยากมาก แต่สองคนร่วมมือ ความคมของมันคัดโลหะได้ ฉันเชื่อว่า
พวกเราต้องทำสำเร็จ

แม้ว่านั่นจะเป็นเรื่องที่ทำไต่ยากมาก แต่สามัคคีคือพลัง ฉันเชื่อว่าพวกเราต้องทำสำเร็จ

父母之命, 媒妁之言

fù mǔ zhī mìng, méishuò zhī yán

พ่อ แม่ ของ คำสั่ง แม่สื่อ ของ คำพูด

คำสั่งของพ่อแม่ คำพูดของแม่สื่อ

หมายถึง การแต่งงานของลูกสาวและลูกชายที่

พ่อแม่เป็นคนจัดการ โดยแม่สื่อเป็นคนแนะนำ

ตัวอย่างประโยค

คลุมถุงชน

หมายถึง การแต่งงานที่ผู้ใหญ่ทั้งสอง

ฝ่ายจัดการให้ โดยที่เจ้าบ่าวและ

เจ้าสาวไม่เคยรู้จักกันมาก่อน หรือไม่

เคยรักชอบกันมาก่อน

“父母之命, 媒妁之言”是中國古代的婚姻觀念, 當時青年人是不能自己找愛人的, 但是現代的青年人可以自由地選擇自己的愛人。

“Fù mǔ zhī mìng, méishuò zhī yán” shì Zhōngguó gǔdài de hūnyīn guānniàn, dāngshí qīngnián rén shì bù néng zìjǐ zhǎo àirén de, dàndài xiàndài de qīngnián rén kěyǐ zìyóu de xuǎnzé zìjǐ de àirén.

“คำสั่งของพ่อแม่ คำพูดของแม่สื่อ”เป็นความคิดเรื่องการแต่งงานของจีนสมัยโบราณ สมัยนั้น
คนหนุ่มสาวไม่สามารถหาคนรักของตัวเองได้ แต่คนหนุ่มสาวสมัยนี้สามารถเลือกคนรักของตัวเอง
ได้อย่างอิสระ

“คลุมถุงชน” เป็นความคิดเรื่องการแต่งงานของจีนสมัยโบราณ สมัยนั้นคนหนุ่มสาวไม่สามารถ
หาคนรักของตัวเองได้ แต่คนหนุ่มสาวสมัยนี้สามารถเลือกคนรักของตัวเองได้อย่างอิสระ

見可而進, 知難而退

jiàn kě ér jìn, zhī nán ér tuì

เห็น ได้ จึง เข้าไป รู้ลำบาก จึง ถอย

เห็นว่าได้จึงเข้าไป รู้ลำบากจึงถอย

หมายถึง ตอนไหนสามารถเผชิญหน้าได้ก็จะตั้งรับ

รู้ว่าตอนไหนเสียเปรียบก็ถอย

รู้หลบเป็นปีกรู้หลีกเป็นหาง

หมายถึง รู้จักรักษาตัวให้รอดจากภัย

ต่างๆไปได้ เปรียบเหมือนนกที่ใช้

ปีกและหางของมันเป็นเครื่องช่วย

ตัวเอง

(กาญจนาคพันธุ์, 2538: 484)

ตัวอย่างประโยค

他是一個見可而進, 知難而退的人, 會見機行事的, 所以你不要替他擔心。

Tā shì yī gè jiàn kě ér jìn, zhī nán ér tuì de rén, huì jiàn jī xíng shì de, suǒ yǐ nǐ bù yào tì tā dān xīn.

เขาเป็นคนที่เห็นว่าได้จึงเข้าไป รู้ลึบปากจึงถอย ดำเนินการตามโอกาส คังนั้นเธอไม่ต้องเป็นห่วง
แทนเขา

เขาเป็นคนที่รู้หลบเป็นปีกรู้หลีกเป็นหาง คังนั้นเธอไม่ต้องเป็นห่วงแทนเขา

金玉其外，敗絮其中

jīnyù qí wài, bài xù qí zhōng

ล้ำค่า ของเขา ภายนอก เห็นเฉา ฝ้าย ของเขา แก่นแท้
ภายนอกของเขาดูล้ำค่า แต่แก่นแท้เป็นฝ้ายที่เห็นเฉา

หมายถึง ภายนอกของคนหรือสรรพสิ่งดูดีสวยงาม
แต่ธาตุแท้ความคึกกับการกระทำไม่ตรงกัน

ตัวอย่างประโยค

ข้างนอกสุดกโสข้างในเป็นโพรง

หมายถึง ข้างนอกดูดี แต่ข้างในดูไม่ได้

ดีแต่เปลือกแต่เนื้อแท้ไม่ดี เปรียบ
เหมือนผลไม้บางผลผิวสวย แต่เมื่อ

ผ่าดูก็มีโพรงเพราะถูกหนอนเจาะไช

(วีร เพชรอุไร, 2543: 57)

張家的長子是金玉其外，敗絮其中的人，你跟他混在一起，日後能有好麼？

(Yīn Zhènghǎi, 1993: 255)

Zhāngjiā de zhǎngzǐ shì jīnyù qí wài, bài xù qí zhōng de rén, nǐ gēn tā hùn zài yīqǐ, rìhòu néng yǒu hǎo me?

ลูกชายคนโตของบ้านอาจเป็นคนภายนอกของเขาดูล้ำค่า แต่แก่นแท้เป็นฝ้ายที่เห็นเฉา เธอไปมั่ว
อยู่กับเขา วันหน้าจะได้ดีหรือ

ลูกชายคนโตของบ้านนั้นเป็นคนข้างนอกสุดกโสข้างในเป็นโพรง เธอไปมั่วอยู่กับเขา วันหน้าจะได้
ดีหรือ

近朱則赤，近墨則黑

jìn zhū zé chì, jìn mò zé hēi

ใกล้ ชาติ ก็ แดง ใกล้ หมึก ก็ ดำ

ใกล้ ชาติ ก็ แดง ใกล้ หมึก ก็ ดำ

หมายถึง สภาพแวดล้อมสามารถส่งผลกระทบต่อ

เปลี่ยนแปลงนิสัยของคนได้

ตัวอย่างประโยค

คบคนพาล พาลพาไปหาผิด

คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล

การคบหาสมาคมกับคนเช่นไร ตัวเรา

ก็มักจะเป็นเหมือนกับคนที่เราคบหา

สมาคมด้วย

“近朱則赤，近墨則黑”。我們一定要給成長中的少年兒童創造一個良好的
環境。

“Jìn zhū zé chì, jìn mò zé hēi”. Wǒmen yīdìng yào gěi chéngzhǎng zhōng de shàonián
értóng chuàngzào yīge liánghǎo de huánjìng.

“ใกล้ซาดก็แดง ใกล้หมึกก็ดำ” พวกเราต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับเด็กที่อยู่ในวัยเจริญเติบโต
 “คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล” พวกเราต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี
 ให้กับเด็กที่อยู่ในวัยเจริญเติบโต

靡不有初, 鮮克有終

mǐ bù yǒu chū, xiān kè yǒu zhōng

ไม่ ไม่มี เริ่มต้น น้อย สามารถ มี ตอนจบ

ไม่มีอะไรที่ไม่มีจุดเริ่มต้น แต่น้อยนักที่จะสามารถ

ไปถึงจุดสิ้นสุดได้

หมายถึง เตือนคนให้ทำงานตั้งแต่ต้นจนจบด้วยความจริงใจ

ตัวอย่างประโยค

ก่อนแล้วต้องสาน

เมื่อเริ่มต้นทำสิ่งใดไว้แล้ว ก็ควร

ทำต่อไปจนสำเร็จ ไม่ควรทิ้ง

ค้างเอาไว้

(วีร เพชรอุไร, 2543: 20)

為了提醒我們做事要有始有終，老師就用“靡不有初, 鮮克有終”的古話來告誡我們。

Wèile tíxǐng wǒmen zuò shì yào yǒushǐ yǒuzhōng, lǎoshī jiù yòng “mǐ bù yǒu chū, xiān kè yǒu zhōng” de gǔ huà lái gàojiè wǒmen .

เพื่อเตือนพวกเราว่าทำงานต้องทำให้ตลอด อาจารย์จึงเอาคำพูดโบราณที่ว่า “ไม่มีอะไรที่ไม่มีจุดเริ่มต้น แต่น้อยนักที่จะสามารถไปถึงจุดสิ้นสุดได้” มาเตือนพวกเรา

เพื่อเป็นการเตือนพวกเราว่าทำงานต้องทำให้ตลอด อาจารย์จึงพูดว่า “ก่อนแล้วต้องสาน” เพื่อกระตุ้นให้พวกเราตั้งใจทำงานให้เสร็จ

鳥盡弓藏, 兔死狗烹

niǎo jìn gōng cáng, tù sǐ gǒu pēng

นกหมด คันธนู เก็บ กระต่าย ตาย หมา ต้ม

นกหมดเก็บคันธนู กระต่ายตายต้มหมา

หมายถึง เมื่องานสำเร็จคนที่เคยออกแรงช่วยเหลือ

ก็จะถูกทอดทิ้งหรือกำจัด

ตัวอย่างประโยค

ถีบหัวส่ง

หมายถึง ขับไล่ไปให้พ้น มักใช้กับคน

ที่เคยทำประโยชน์ให้ แต่บัดนี้ไม่มี

ความจำเป็นจะต้อง ใช้อีก ถ้าเอาไว้

ไม่ได้ใช้ประโยชน์อะไร เปรียบเหมือน

การที่ผู้โดยสารอาศัยเรือจ้างข้ามฟาก

เมื่อเรือถึงฝั่งก็ถีบหัวเรือส่งกลับออก

ไปยังฝั่งตรงข้าม

在封建社會裏許多為統治階級效力的人，最終落了鳥盡弓藏, 兔死狗烹的下場。

(Zhào Dōngyín, 1998: 925)

Zài fēngjiàn shèhuì li xǔduō wèi tǒngzhì jiéjí xiàolì de rén, zuìzhōng luòle niǎo jìn gōng cáng, tù sǐ gǒu pēng de xiàchǎng.

ในสังคมระบบศักดินาคนจำนวนมากที่รับใช้ชนชั้นปกครอง สุดท้ายก็พบจุดจบอย่างนรกหมดเก็บ
กันชนุ กระจายตายคัมหมา

ในสังคมระบบศักดินาคนจำนวนมากที่รับใช้ชนชั้นปกครอง สุดท้ายก็โดนตีหัวส่ง

群居終日，言不及義

qún jū zhōngrì, yán bù jí yì

จับกลุ่ม อยู่ ตลอดวัน คำพูด ไม่ ถึง คุณธรรม

จับกลุ่มอยู่ตลอดวัน แต่คำพูดไม่ถึงคุณธรรม

หมายถึง พูดแต่เรื่องไร้สาระ และคุยเล่นตลอดทั้งวัน

ตัวอย่างประโยค

น้ำท่วมทุ่งผักบุ้งโหรงเหรง

หมายถึง พูดมาก แต่ไม่มีสาระอะไร

เหมือนกับผักบุ้งเพี้ยนๆที่ลอยน้ำอยู่

กลางทุ่งขณะที่น้ำท่วม

這幾個人不務正業，好吃懶做，群居終日，言不及義。

Zhè jǐgè rén bùwù zhèngyè, hào chī lǎnzuo qún jū zhōngrì, yán bù jí yì.

คนสามสี่คนนี่ไม่ทำมาหากิน เอาแต่กินแล้วก็ขี้เกียจ จับกลุ่มอยู่ตลอดวัน แต่คำพูดไม่ถึงคุณธรรม

คนสามสี่คนนี่ไม่ทำมาหากิน เอาแต่กินแล้วก็ขี้เกียจ และชอบแต่พูดแบบน้ำท่วมทุ่งผักบุ้งโหรงเหรง

如臨深淵，如履薄冰

rú lín shēn yuān, rú lǚ bó bīng

ดุจ เผลิญ บ่อลึก ดุจ เหยียบ บาง น้ำแข็ง

ดุจเผลิญบ่อลึก ดุจเหยียบน้ำแข็งที่บาง

หมายถึง เมื่อตกอยู่ในอันตราย จะอกสั่นขวัญหาย และรู้สึกหวาดกลัว

ตัวอย่างประโยค

อกสั่นขวัญหาย

หมายถึง ตกใจกลัวมาก

(กาญจนาคพันธุ์, 2538: 658)

弟弟小心翼翼地扶著欄杆爬上了滑梯，如臨深淵，如履薄冰的樣子，然後眼一閉就滑了下來。

Didi xiǎoxīnyì de fúzhē lángān páshàng le huátī, rú lín shēn yuān, rú lǚ bó bīng de yàngzi, ránhòu yǎn yī bì jiù huá le xiàlai .

น้องชายจับราวบันไดอย่างระมัดระวัง ปีนขึ้นไปบนกระดานลื่น ทำทางดุจเผลิญบ่อลึก ดุจเหยียบน้ำแข็งที่บาง หลังจากนั้นก็หลับตาแล้วลื่นลงมาทันที

น้องชายจับราวบันไดอย่างระมัดระวัง ปีนขึ้นไปบนกระดานลื่น ทำทางอกสั่นขวัญหาย หลังจากนั้นก็หลับตาแล้วลื่นลงมาทันที

生於優患, 死於安樂

shēng yú yōuhuàn, sǐ yú ānlè

มีชีวิต เพราะความทุกข์ยาก ตาย เพราะ ความสุข
มีชีวิต เพราะความทุกข์ยาก ตาย เพราะความสุข
หมายถึง ความทุกข์ยากลำบากทำให้คนต่อสู้จน
อยู่รอด แต่ความสุขสบายทำให้คนหลงใหล
และทำให้ตายได้ง่าย

ไฝร้อนจะนอนเย็น ไฝเย็นจะคืนตาย

หมายถึง ทนความทุกข์ยากลำบาก
ไปก่อน ใช้ความอดทนและความ
ขยันหมั่นเพียรในตอนต้นของชีวิตเมื่อ
ประสบความสำเร็จก็มีความสุขสบาย
แต่ถ้ามีแต่หาความสุข เทียวเตร่เฮฮา
ไปวันๆ ไม่สนใจเล่าเรียน ไม่สนใจ
การตั้งเนื้อตั้งตัว จะประสบความล้ม
เหลวในชีวิต บั้นปลายของชีวิตก็จะ
พบกับความทุกข์ยากลำบาก

ตัวอย่างประโยค

“生於優患, 死於安樂”, 做父母不要溺愛子女, 從小衣來伸手, 飯來張口, 長大了決不會有出息。(Yīn Zhènghǎi, 1993: 129)

“Shēng yú yōuhuàn, sǐ yú ānlè”, zuò fùmǔ bù yào ní'ài zǐnǚ, cóng xiǎo yī lái shēn shǒu, fàn lái zhāng kǒu, zhǎngdà le jué bù huì yǒu chūxi.

“มีชีวิตเพราะความทุกข์ยาก ตายเพราะความสุข” เป็นพ่อแม่ไม่ควรรักลูกมากเกินไป ตั้งแต่เด็กพอ
เลื้อมาก็ยื่นมือ พอข้าวมาก็อ้าปาก โตขึ้นจะต้องไม่มีอนาคตแน่นอน

“ไฝร้อนจะนอนเย็น ไฝเย็นจะคืนตาย” เป็นพ่อแม่ไม่ควรรักลูกตัวเองมากเกินไป ตั้งแต่เด็กนั่ง
เสวยสุข โตขึ้นจะต้องไม่มีอนาคตแน่นอน

一言既出, 駟馬難追

yī yán jì chū, sì mǎ nán zhuī

หนึ่ง พูด ถ้า ออก รถเทียมม้าสี่ตัว ยาก ไล่ตาม
คำพูดหนึ่งคำเมื่อพูดออกไปแล้ว รถเทียมม้าสี่ตัวก็ยากที่
จะไล่ตามกลับมาได้
หมายถึง พูดแล้วไม่คืนคำ

ตัวอย่างประโยค

วาจาเหมือนนางาช้าง

หมายถึง พูดแล้วไม่คืนคำ พูดอย่างไร
อย่างนั้น ไม่กลับคำพูด

他說話很講信用, 一言既出, 駟馬難追, 你就放心吧。

Tā shuōhuà hěn jiǎng xìnyòng, yī yán jì chū, sì mǎ nán zhuī, nǐ jiù fàngxīn ba.

เขาพูดจาเชื่อถือได้ คำพูดหนึ่งคำเมื่อพูดออกไปแล้ว รถเทียมม้าสี่ตัวก็ยากที่จะไล่ตามกลับมาได้
เธอสบายใจได้เขาพูดจาเชื่อถือได้ วาจาเหมือนนางาช้าง เธอวางใจเถอะ เขาไม่กลับคำแน่นอน

冰凍三尺，非一日之寒

bīng dòng sān chǐ, fēi yī rì zhī hán

น้ำแข็งเกาะตัว 3 ฟุต ไม่ใช่ หนึ่ง วัน ของ ความหนาว

การที่น้ำเกาะตัวเป็นน้ำแข็งหนา 3 ฟุต ไม่ใช่เกิดจากความ

หนาวเพียงหนึ่งวัน

หมายถึง เรื่องที่ไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญนั้น ย่อมเป็นเรื่อง

ที่มีมูลเหตุมายาวนาน

ตัวอย่างประโยค

ไม่มีมูลฝอยหามาไม่จี

หมายถึง มีอะไรเป็นเค้ามูลอยู่จึงได้

มีเรื่องเกิดขึ้น

這一定不是偶然的事，“冰凍三尺，非一日之寒”。

Zhè yīdìng bù shì ǒurán de shì, “bīng dòng sān chǐ, fēi yī rì zhī hán”.

เรื่องนี้ต้องไม่ใช่เรื่องบังเอิญแน่นอน “การที่น้ำเกาะตัวเป็นน้ำแข็งหนา 3 ฟุต ไม่ใช่เกิดจากความ

หนาวเพียงหนึ่งวัน”

เรื่องนี้ต้องไม่ใช่เรื่องบังเอิญแน่นอน “ไม่มีมูลฝอยหามาไม่จี” หรือ

臥榻之側，豈容他人鼾睡

wòtà zhī cè, qǐ róng tā rén hān shuì

เตียงนอน ที่ ข้าง ได้อย่างไร ย่อม คนอื่น นอนกรน

ข้างเตียงนอนจะยอมให้คนอื่นนอนกรน ได้อย่างไร

หมายถึง ไม่ยินยอมให้ผู้อื่นเข้ายุ่งเกี่ยวกับผลประโยชน์

ของตนเอง

ตัวอย่างประโยค

หมาหวงก้าง

หมายถึง หวงหรือกเอาไว้คนเดียว

ไม่ให้ใครมาเกี่ยวข้อง ส่วนวันนี้มา

จากหมาที่กินก้างปลา แล้วคอย

ระวังไม่ให้ตัวอื่นมาแย่งกิน

“臥榻之側，豈容他人鼾睡”，你既不是他的親信又和他意見相左，他怎麼能把這最重要的位置讓給你呢？

“Wòtà zhī cè, qǐ róng tā rén hān shuì”, nǐ jì bù shì tā de qīnxìn yòu hé tā yìjiàn xiāngzuǒ, tā zěnme néng bǎ zhè zuì zhòngyào de wèizhì ràng gěi nǐ ne?

“ข้างเตียงนอนจะยอมให้คนอื่นนอนกรน ได้อย่างไร” เธอไม่ใช่ทั้งคนใกล้ชิดของเขาและความคิด

เห็นก็ขัดแย้งกับเขา เขาจะยอมมอบตำแหน่งที่สำคัญที่สุดนี้ให้เธอได้อย่างไร

เธอรู้จัก“หมาหวงก้าง”ไหม เขาจะไม่ยอมมอบตำแหน่งที่สำคัญที่สุดนี้ให้เธอแน่ๆ

4.3 ล้านวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน แต่ในสำนวนไทยไม่มีการเปรียบเทียบ

積善之家，必有餘慶

jī shàn zhī jiā, bì yǒu yú qìng

ทำดีได้ดี

หมายถึง เมื่อกระทำความดี ย่อมจะได้

สะสม บุญกุศล ที่ บ้าน ต้อง มี เหลือเพื่อ ความสุข รับผิดชอบแทนกลับมา
บ้านที่สะสมบุญกุศล จะต้องมีความสุขเหลือเพื่อ
หมายถึง คนที่ทำแต่บุญกุศล จะต้องได้รับความสุขในภายหลัง
ตัวอย่างประโยค

常言說“積善之家, 必有餘慶”, 你是一個心地善良的人, 以後會有好報的。
Chángyán shuō “jī shàn zhī jiā, bì yǒu yú qìng”, nǐ shì yīge xīndì shànliáng de rén ,
yǐhòu huì yǒu hǎobào de.

คำที่ชาวจีนมักพูดกันกล่าวว่า“บ้านที่สะสมบุญกุศล จะต้องมีความสุขเหลือเพื่อ” เธอเป็นคนที่มึ
จิตใจดีงาม ต่อไปจะต้องได้รับกรรมดีตอบแทน

“ทำดีได้ดี” เธอเป็นคนที่มึจิตใจดีงาม ต่อไปจะต้องได้รับกรรมดีตอบแทน

兼聽則明, 偏信則暗

jiāntīng zé míng, piānxìn zé àn

ฟังหลายด้าน จะ สว่าง ฟังด้านเดียว จะ มืด

ฟังหลายด้านจะสว่าง ฟังด้านเดียวจะมีมืด

หมายถึง ฟังความคิดเห็นหลายด้าน จะสามารถแยกแยะ

ผิดถูกและวิเคราะห์เองได้อย่างถูกต้อง แต่ถ้าฟังความ

ด้านเดียวจะทำให้เลอะเทอะได้ และอาจทำให้เกิดความ

ผิดพลาดได้

ตัวอย่างประโยค

ฟังหูไว้หู

หมายถึง เมื่อ ได้ยินเรื่องราวใดๆแล้ว

อย่าเพิ่งเชื่อตามที่ได้ยินทุกอย่าง

ควรพินิจพิเคราะห์ดู และรับฟัง

จากทางด้านอื่นดูบ้าง แล้วนำมา

เปรียบเทียบดูว่าความจะหนักไป

ข้างใด ควรจะเชื่อได้มากน้อยแค่ไหน

古人說“兼聽則明, 偏信則暗”, 這是一點也不錯的。(Zhào Dōngyín, 1998: 465)

Gǔ rén shuō “jiāntīng zé míng, piānxìn zé àn”, zhè shì yīdiǎn yě bùcuò de.

คนสมัยก่อนพูดว่า“ฟังหลายด้านจะสว่าง ฟังด้านเดียวจะมีมืด” นี่เป็นคำพูดที่ไม่ผิดเพี้ยนเลยแม้แต่นิดเดียว

คนสมัยก่อนพูดว่า“ฟังหูไว้หู” นี่เป็นคำพูดที่ถูกต้องทีเดียว

4.4 ตำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน และไม่มีกรเปรียบเทียบใน ทั้งสองภาษา

所答非所問

suǒ dá fēi suǒ wèn

สิ่ง ตอบ ไม่ใช่ สิ่ง ถาม

สิ่งที่ตอบไม่ใช่สิ่งที่ถาม

ไปไหนมาสามวาสองศอก

หมายถึง ถามเรื่องหนึ่งตอบอีกเรื่อง

หนึ่งเหมือนกับถามว่า ไปไหนมา

แล้วตอบว่าสามวาสองศอก

หมายถึง สิ่งที่ตอบไม่ใช่สิ่งที่ถาม

ตัวอย่างประโยค

考試時對問答題首先要弄清題意，否則會犯所答非所問的錯誤。

Kǎoshì shí duì wèndá tí shǒuxiān yào nòngqīng tíyì, fǒuzé huì fàn suǒ dá fēi suǒ wèn de cuòwù.

เวลาสอบต้องทำความเข้าใจกับความหมายของคำถามเสียก่อน มิฉะนั้นอาจจะตอบผิดเป็นสิ่งที่
ตอบไม่ใช่สิ่งที่ถามก็ได้

เวลาสอบต้องทำความเข้าใจกับความหมายของคำถามเสียก่อน มิฉะนั้นอาจจะตอบผิดเป็นแบบ
ไปไหนมาสามวาสองศอกก็ได้

無所不用其極

wú suǒ bù yòng qí jí

ไม่มี ที่ ไม่ ใช้ มัน ที่สุด

ไม่มีที่ไม่ใช้มันจนถึงที่สุด

หมายถึง เวลาทำเรื่องไม่ดี จะใช้วิธีการเล่ห์กลทุกอย่าง

ตัวอย่างประโยค

他爲了奪取財產，簡直無所不用其極。

Tā wèile duóqǔ cáichǎn, jiǎnzhí wú suǒ bù yòng qí jí.

เพื่อแย่งชิงทรัพย์สินสมบัติ เขาช่างไม่มีที่ไม่ใช้มันจนถึงที่สุดจริงๆ

เขาใช้วิธี ไม่ได้ด้วยเล่ห์ เอาด้วยกล ไปแย่งชิงทรัพย์สินสมบัติของคนอื่น

ไม่ได้ด้วยเล่ห์ เอาด้วยกล

หมายถึง ทำงานอย่างหนึ่งไม่สำเร็จ

ก็ต้องหาทางทำอย่างอื่นต่อไป เปลี่ยน

อุบายทำไปเรื่อยๆ